

28.7.4

69a (משנה ו') → 70b (סיום הפרק)

<p>1. ויאמר ה' אל משה ואבניה ירק בפניה הלא תקלם שבעת זמים ← תסגר שבעת זמים מחוץ למחנה ואחר תאסוף: במדבר יב:ד</p> <p>2. זאת תורת הבקמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים ולכל נפש השרצת על הארץ: ויקרא יא:מו</p> <p>3. וחלב נבילה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלהו: ויקרא ז:כד</p> <p>4. וכי ימות מן הבקמה אשר היא לכם לאכלה הנגע בנבלתה יטמא עד הערב: ויקרא יא:לט</p> <p>5. נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה אני ה': ויקרא כב:ח</p> <p>6. וכל נפש אשר תאכל נבלה וטרפה באזרח ובגר וכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד הערב וטהר: ויקרא יז:טו</p> <p>7. כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל ונכפר להם הדם: דברים כא:ח</p> <p>8. והקטיגם הזהו המזבחה להם אשה לריח יחח כל חלב לה': ויקרא ג:טז</p>

- I ריפה regarding status of עוף which, after מליקה, proves to be a טריפה
- a מטמא בבית הבליעה ר"מ
- b מטמא ר' יהודה
- i Argument (ר"מ):
- 1 *ק"ו* if a בהמה, which has more stringent נבילה טומאת, can have its טריפה-status removed by שחיטה
 - (a) Then certainly: עוף, which has more lenient נבילה טומאת, can have its טריפה-status removed by שחיטה
 - 2 טומאת טריפה makes it fit for consumption and removes טריפה
 - (a) Similarly: מליקה, which makes it fit for consumption, will remove טריפה
- ii Counter (ר' יוסי): employ limitation of דיו – index is שחיטה → only שחיטה can remove טריפה, not מליקה
- II Analysis:
- a Question: ר"מ must accept דיו, as it is דאורייתא (v. 1)
- b Answer: ר"מ has another verse which "trumps" דיו –
- i V2: compares עוף and בהמה
- 1 Which cannot: be for טומאת נבילה (as they are opposite in consequence)
 - 2 Must be: to compare מליקה to שחיטה; that which makes it fit for eating removes טריפה-status
- c Source for ד' יהודה v. 3 invokes נבילה and טריפה
- i Exegesis: if a טריפה lives, נבילה already mentioned (when it dies); if it will die, already considered נבילה (cf. חולין מב)
- 1 Rather: טריפה is mentioned to teach that even if slaughtered properly, still מטמא
 - 2 Challenge (ר' שיזבי): v. 3 (which mentions both וטריפה and נבילה) → the חלב of a טריפה is טהור → the rest is אסא
 - (a) However: רב infers from (מן) מייעוט in v. 4 that a טריפה ששחטה is not מטמא
 - 3 Rather: טריפה in v. 3 is there to limit טהורה to הלכה (i.e. only a בהמה that has a טריפה is included)
 - (a) Similarly: in re: v. 5 (טומאת בית הבליעה), טריפה mentioned to exclude טמא – no טמא בליעה – טומאת בית הבליעה
 - (i) ד' יהודה infers that (explicitly) from נבילה (v. 5)
 1. Method: only applies to one whose איסור is due to נבילה, not טמא עוף
 - (ii) Challenge: read טריפה to extend טומאה to all of בהמה טמאה – including חלב
 - (b) Rather: טריפה used to extend rule of טהור חלב טריפה to טהור חלב טריפה
 - (i) Justification: rule only applies to animal where חלב is otherwise אסור; not חיה – קמ"ל
 - (c) Challenge: חיה is unique – no distinction between חלב/בשר (permitted); same with טמאה (both אסור)
 - (i) Meaning: חלב לא תאכלוהו doesn't apply just to חלב
 - 4 Rather (אביי): טריפה needed for itself – טמא it's like טמא (אסור מחיים) → חלב is טמא, therefore קמ"ל it's טהור
 - (a) Challenge: if so, v. 5 also needed – טמא just as טמא is אסור מחיים, so is טריפה → neither is מטמא – קמ"ל
 - (b) And: we can't infer טריפה from טמאה; טמאה was never fit; טריפה was fit
 - (i) And even: a טריפה from birth, which was never fit is not a model – it's type was fit (במינה איכא)
 - 5 Rather (רבא): the תורה enforced איסור נבילה and איסור טריפה atop חלב איסור
 - (a) Justification: if we only learned נבילה – מטמא – but not טריפה – קמ"ל
 - (i) And: if we only learned טריפה – אסור מחיים – but not נבילה – קמ"ל

- d *ד' יהודה and ר"מ*
- i *ר"מ* reads טריפה (v. 5) to exclude שחיטה done inside
 - ii *ד' יהודה* infers that from second mention (v. 6)
 - 1 *ר"מ* uses that second mention to exclude עוף טמא from הבליעה
 - 2 *ר"י* infers that from נבילה (v. 5 – per above)
 - (a) *ר"מ* reads נבילה (v. 5) as teaching that שיעור to become הבליעה is טמא בבית הבליעה – i.e. כזית
 - (b) *Challenge*: why not infer that from פסוק, where אכל לא תאכלוהו puts it in that context
 - (i) *Answer*: both needed – one for שיעור אכילה (amount), one for כדי א"פ (duration)
 - (ii) *Justification*: since טמא בית הבליעה is חידוש, perhaps it applies even if eaten over a longer time – קמ"ל
- III תורת כהנים) interpreting v. 3 ברייתא
- a בהמה טהורה: חלב נבילה וחלב טריפה refers to a טהורה
 - i *Argument*: the referent is טהור as a result of שחיטה and its חלב is טהור → must be טהורה בהמה
 - ii *Counter-proposal*: the referent (see below) is טהור from טומאת נבילה, which is טמא (עוף) → must be טמאה בהמה
 - iii *Resolution*: we could go either way, therefore "טריפה" indicates that it applies to an animal that טריפה in its kind
 - 1 *Excluding*: בהמה טמאה
 - 2 *Suggestion*: perhaps we should exclude טמאה בהמה but include חיה (that its חלב is טהור), as it has טריפה?
 - (a) *Block*: אכל לא תאכלוהו – only applies to animals where בשר and חלב are not treated the same → חיה is out
 - (b) *Challenge* (ר' יעקב בר אבא): if so, only נבלת בהמה טהורה has נבלה – טומאת נבלה – not בהמה טמאה
 - (i) *Answer* (רבא): the סיפא (see counter-proposal above) referred to birds, not animals
- IV Analysis (חכמי א"י) of extent of ר"מ's "leniency" (allowing מליקה to be נבילה)
- a בעלי מום ר"מ ד' יוחנן only applied it to תמימין (that could be offered) – not מום
 - b ד"א even בעלי מום, even other fowl (that aren't offered – e.g. geese and chickens)
 - c *Question* (ר' ירמיה): would this extend to a goat as well? (if he did עריפה, akin to מליקה)
 - i *Lemma1*: ר"מ would only apply it to fowl
 - ii *Lemma2*: perhaps he applies it to all animals
 - iii *Reported in בבב* (by ר' דימי): אבוי then challenged – if so, עגלה ערופה should be טהור
 - 1 *Answer*: indeed it is, based on ר' ינאי – v. 7 invokes כפרה (like קדשים) → (עריפה) is מטהר מליקה (עריפה)
 - 2 *Challenge*: v. 8 ואכול לא תאכלוהו → perhaps (טהרת חלב נבילה) would only apply to meat that is otherwise edible;
 - (a) *Extension*: to שור הנסקל and עגלה ערופה from v. 8 (חלב)
 - (b) *Explanation*: if עגלה ערופה is טהור, no need for a special דרשה to render its fat טהור
 - (c) *Answer*: that is addressing a case where it wasn't properly processed – it was נשחט
 - (i) *Challenge*: שחיטה should remove the stigma of נבילה
 - (ii) *Answer*: עגלה ערופה is already classified as such while alive (→ אסורה בהנאה)
 - (iii) *Note* (ר' ינאי): had a tradition about the point at which it becomes אסור בהנאה – forgotten
 1. *Answer* (from מדרש בית מדרש): from point when it is lowered to נחל איתן (for עריפה)